

KUTSESTANDARD

Noorsootöötaja, tase 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Noorsootöötaja, tase 6	6

Võimalikud osakutsed ja nimetused kutsetunnistusel	
Osakutse nimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Laagrikasvataja-juhataja, tase 6	6

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus Noorsootöötaja loob tingimused noore mitmekülgeks arenguks, lähtudes oma töös noorsootöö väärtustest ja selle korraldamise põhimõtetest, ning valib sobiva tegevuse või meetodi sõltuvalt noorsootöö valdkonna eripärast, eesmärgist, sihtrühmast, noorsootöö tegemise kohast ja olukorrast. Noorsootöötaja võib töötada nii palgalisel ametikohal kui ka vabatahtlikuna. Noorsootöötaja väärtustab enda ja kolleegide kutseoskuste arendamist. 6. taseme noorsootöötaja osaleb lisaks vahetule tööle noortega ka valdkonna arendamises, ta juhib ja juhendab kolleege, meeskondi; teeb koostööd nii valdkonnasiseselt kui sidusvaldkondadega ning osaleb võrgustikutöös. Noorsootöötaja töötab riigiasutuses, kohalikus omavalitsuses ja selle asutuses, era- või kolmanda sektori institutsioonis, nt üldhariduskoolis, huvikoolis, noorte keskuses, noorteühingus, noortelaagris, noortemalevas, usulises ühenduses, raamatukogus, kultuuri- või spordiasutuses. Kutse sisaldab osakutset laagrikasvataja-juhataja, tase 6, kelle ülesandeks on laagris või malevas vahetu töö noortega ja teiste kasvatajate/rühmajuhtide juhendamine, vajadusel ka laagri/maleva juhtimine. Selles kutsegrupis on kolm kutsestandardit: • noorsootöötaja, tase 5 • noorsootöötaja, tase 6 • noorsootööjuht, tase 7 5. taseme noorsootöötaja tegeleb vahetult noortega. 7. taseme noorsootöö juht arendab ja juhib noorte valdkonda*. * Noorte valdkond – selles kutsestandardis on see ühendmõiste, mis hõlmab noorsootööd, noorte huviharidust, ande- ja noortepoliitikat.
A.2 Tööosad A.2.1. Noorsootöö korraldamine ja arendamine A.2.2. Juhtimine ja juhendamine A.2.3. Turvalise keskkonna tagamine A.2.4. Professionaalne enesearendamine

A.3 Kutsealane ettevalmistus
6. taseme noorsootöötajana töötavad inimesed, kellel on kõrgharidus ja kutsealane töökogemus (vt ka B.1).
A.4 Enamlevinud ametinimetused
Noorsootöötaja, noortekeskuse juhataja, noorsootöö spetsialist, huvijuht, huviringi juhendaja, laagrikasvataja, rühmajuh, laagri juhataja, vabatahtlik jt
A.5 Regulatsioonid kutsealal tegutsemiseks
Laagrikasvataja-juhatajal peab olema noorsootöö seaduse alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud kutse või osakutse.
A.6 Tulevikuoskused
Teave oskuste ja suundumuste kohta, mille tähtsus valdkonnas kasvab 1. Sotsiaalne intelligentsus – oskus tunnetada suhtlemisel inimeste vajadusi ning soove, kohandada oma käitumist nendele vastavalt ning luua usalduslikke suhteid; empaatia. 2. Kultuuridevaheline kompetents – oskus edukalt toime tulla erinevates kultuurikeskkondades. 3. Uue meedia kirjaoskus – oskus kriitiliselt hinnata ja luua sotsiaal- ja multimeedia sisu; oskus kasutada sotsiaal- ja multimeedia vahendeid sihipäraselt teabe visualiseerimiseks ja levitamiseks. 4. Elukestev õpe, mõtestamine – oskus ja tahe kogu aeg õppida midagi uut ning võime mõtestada ja väärtustada õpitu sisulist tähendust. 5. Disainmõtlemine – oskus kavandada ja kujundada protsesse ja keskkonda eesmärgist lähtuvalt. 6. Virtuaalne koostöö – oskus töötada tulemuslikult virtuaalsetes tööühmades, hoida inimesi pühendunu ja motiveerituna ning tekitada neis meeskonnatunnet. Tulevikuoskuste kirjeldamisel on aluseks võetud • „Noortevaldkonna arengukava 2021–2035“, Haridus- ja Teadusministeerium; • „Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035“, Haridus- ja Teadusministeerium; • „Ekspertrühmade tulevikuvisioonid ja ettepanekud Eesti haridus-, teaduse, keele- ja noortevaldkonna arendamiseks aastatel 2021–2035“, Haridus- ja Teadusministeerium.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Noorsootöötaja, tase 6 kutse koosneb üldoskustest ja kohustuslikest kompetentsidest. Kutse taotlemisel on nõutav üldoskuste B.2 ja kohustuslike kompetentside B.3.1–B.3.4 tõendamine. Osakutse laagrikasvataja-juhataja, tase 6 taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2 ja kohustuslikud kompetentsid B.3.1–B.3.3.
Kvalifikatsiooninõuded haridusele ja töökogemusele
Nõuded kutse taotlemisel 1. Kõrgharidus ja noorsootöö kogemus (sh vabatahtlik tegevus) 2. Kutse kompetentsidega seotud täiendusõppe läbimine viimase viie aasta jooksul, vähemalt 64 akadeemilist tundi 3. Eesti keelest erineva emakeelega taotlejatel vastavalt keeleseadusele või teistele valdkonda reguleerivatele õigusaktidele eesti keele oskus C1-tasemel 4. Esmaabikoolituse läbimine viimase kolme aasta jooksul, vähemalt 16 akadeemilist tundi 5. Lastega töötamise piirangute puudumine vastavalt lastekaitseaduse §-le 20 Nõuded osakutse taotlemisel 1. Keskkooli ja laagrikasvatajana töötamise kogemus 2. Osakutse kompetentsidega seotud täiendusõppe läbimine viimase viie aasta jooksul, vähemalt 32 akadeemilist tundi 3. Eesti keelest erineva emakeelega taotlejatel vastavalt keeleseadusele või teistele valdkonda reguleerivatele õigusaktidele eesti keele oskus C1-tasemel 4. Esmaabikoolituse läbimine viimase kolme aasta jooksul, vähemalt 16 akadeemilist tundi 5. Lastega töötamise piirangute puudumine vastavalt lastekaitseaduse §-le 20

Nõuded kutse taastõendamisel

1. Noorsootöötaja, tase 6 kehtiv või mitte rohkem kui üks aasta tagasi kehtivuse kaotanud kutse
2. Töökogemus noorsootöötajana
3. Kutse kompetentsidega seotud täiendusõppe läbimine viimase viie aasta jooksul, vähemalt 64 akadeemilist tundi
4. Eesti keelest erineva emakeelega taotlejatel vastavalt keeleseadusele või teistele valdkonda reguleerivatele õigusaktidele eesti keele oskus C1-tasemel
5. Esmaabikoolituse läbimine viimase kolme aasta jooksul, vähemalt 8 akadeemilist tundi
6. Lastega töötamise piirangute puudumine vastavalt lastekaitseaduse §-le 20

Nõuded osakutse taastõendamisel

1. Laagrikasvataja-juhataja, tase 6 või laagri juhataja, tase 7 kehtiv või mitte rohkem kui üks aasta tagasi kehtivuse kaotanud osakutse
2. Töökogemus laagrikasvataja või juhatajana
3. Osakutse kompetentsidega seotud täiendusõppe läbimine viimase viie aasta jooksul, vähemalt 32 akadeemilist tundi
4. Eesti keelest erineva emakeelega taotlejatel vastavalt keeleseadusele või teistele valdkonda reguleerivatele õigusaktidele eesti keele oskus C1-tasemel
5. Esmaabikoolituse läbimine viimase kolme aasta jooksul, vähemalt 8 akadeemilist tundi
6. Lastega töötamise piirangute puudumine vastavalt lastekaitseaduse §-le 20

Kutse andmise korraldus on reguleeritud noorsootöötaja kutsete kutse andmise korras.

B.2 Noorsootöötaja, tase 6 üldoskused

Mõtlemisoskused

1. Kriitiline mõtlemine – hindab teabe, argumentide jm kvaliteeti, töötleb ja mõistab fakte ning nendevaheliste seoste kõige olulisemaid aspekte.
2. Loovmõtlemine – vaatab teemat või olukorda eri vaatenurkadest ja kombineerib tähelepanekuid tavapärasest erinevateks uundseteks lahendusteks. Kasutab, täiustab või sobitab olemasolevaid ja uudseid tööviise, tooteid ja teenuseid kasutooval viisil.

Enesejuhtimisoskused

3. Juhistest ja nõuetest lähtumine – järgib tööd tehes asjakohaseid juhiseid, nõudeid, eeskirju, õigusakte, standardeid jmt.
4. Kutse-eetika järgimine – juhendab oma töös ja kutsealases tegevuses kutse-eetikast.
5. Vastutuse võtmine – seostab oma tegevust võimalike tagajärgedega ning on valmis ja võimeline tulemustest aru andma.
6. Keskkonnahoidlik käitumine – arvestab teadlikult kavandatavate tegevuste sotsiaalse ja keskkondliku mõjuga.
7. Kestlike tegevuste algatamine – rakendab kestlikkusega seotud (tegevuste, nähtuste) potentsiaali ja haarab initsiatiivi, et keskkonnamuutusi esile kutsuda, kestlikkusega seonduvaid tegevusi algatada ja mõjutada.
8. Refleksioonioskus – analüüsib teavet enda omaduste, tunnete, võimete ja käitumise kohta.
9. Mitmekesisuse austamine – austab ja tunnustab teiste kultuuride, religioonide, rahvuste, sooliste identiteetide jm väärtusi ja norme ning arvestab oma tegevuses nendega.
10. Kohanemisoskus – tuleb probleemideta toime mitmesuguse varieeruvusega. Reageerib muutustele ja ootamatustele adekvaatselt ja asjalikult.

Lävimisoskused

11. Suhete loomine ja hoidmine – loob ja arendab usaldusväärseid ja meeldivaid suhteid, pakkudes lahendusi teise poole probleemidele ja vajadustele ning arvestades võimalike kõrvalmõjudega.
12. Suhtlemisoskus – säilitab teistega suheldes hea füüsilise ja psühholoogilise kontakti, väljendab end arusaadavalt ja arvestab suhtluspartneri vajadustega.
13. Empaatiline käitumine – märkab ja mõistab teiste tundeid, vajadusi ja reaktsioonide põhjusi ning arvestab oma tegevuses nendega.
14. Meeskonna- ja koostööoskus – arvestab meeskonna vajaduste ja ühiste eesmärkidega ning teeb ülesannete täitmisel teistega koostööd.

15. Keeleoskus – kasutab oma töös eesti keelt vähemalt C1-tasemel ning ühte võõrkeelt vähemalt B1-tasemel (lisa 2).
16. Digipädevus – omab digipädevusi iseseisva kasutaja tasemel (lisa 3).

B.3 Kompetentsid

B.3.1 Noorsootöö korraldamine ja arendamine

EKR tase 6

Tegevusnäitajad

1. Osaleb noortevaldkonna arengut suunavate dokumentide koostamises, valdkonna ühenduste ja ekspertgruppide töös ning erialase teadmuse arendamisel õpikogukondades.
2. Selgitab välja noorte huvid ja vajadused, toetudes aktuaalsetele uuringutele ja suheldes vajadusel noortega. Planeerib tegevuskava lähtuvalt saadud tulemustest kooskõlas valdkonna ja organisatsiooni eesmärkidega ning piirkondlike eripäradega. Kavandab tegevuskava elluviimiseks vajalikud ressursid.
3. Seirab tegevuskava täitmist, tulemuslikkust ja kvaliteeti ning ressursside eesmärgipärast kasutamist. Vajadusel kavandab muudatusi.
4. Aitab noortel seada õpieesmärke; kavandab ja/või viib läbi erinevaid mitteformaalse õppe* tegevusi; toetab noori õpitulemuste mõtestamisel ja annab edasiviivat tagasisidet.
5. Kavandab ja koordineerib tegevusi, mis loovad noortele võimalusi osaleda noorsootöös (sh rahvusvahelises) ja ühiskonnaelus ning toetavad ettevõtlikkust ja omaalgatust.
6. Osaleb noorte tõrjutuse ennetamiseks mõeldud tegevuste kavandamises ja elluviimises; märkab noorte tõrjutuse riske ja reageerib neile asjakohaselt, kaasates vajadusel spetsialiste; toetab noorte õiguskultuuri hoiakute kujundamist.
7. Osaleb kohaliku tasandi noorteinfo teenuse korraldamises ja selle pakkumises lähtuvalt Euroopa noorteinfo hartast, kaasab võrgustiku liikmeid ja analüüsib tulemusi.
8. Viib läbi noorte esmast nõustamist**, sh pakub vaimse tervise esmaabi; hindab noore vajadust erialaspetsialisti kaasamiseks ja toetab noort erialaspetsialisti poole pöördumisel; teeb juhtumite asjus koostööd seotud osapooltega.
9. Tutvustab avalikkusele noorsootöö olemust, valdkonna olulisust ja tulemuslikkust, kasutades erinevaid meedia- ja suhtluskanaleid ning teisi asjakohaseid väljundeid.

*Mitteformaalne õpe on eesmärgistatud vabatahtlik õpe, mis toimub kindla kava alusel ja kindlate huvirühmadele erinevates keskkondades. Mitteformaalse õppe võimalusi pakuvad noorsootöö, huviharidus, vabaharidus ja täiskasvanute täienduskoolitused.

**Noorsootöötaja käsitleb noore arvamusi ja seisukohti, lähtudes konfidentsiaalsuse põhimõtetest, kasutades talle usaldatud informatsiooni vaid eesmärgil, milleks see talle usaldati. Konfidentsiaalsuse põhimõtte eiramine on vajalik juhul, kui noorsootöötaja hinnangul on olemas selge oht noorele, teistele isikutele või ühiskonnale üldiselt.

B.3.2 Juhtimine ja juhendamine

EKR tase 6

1. Seab meeskonnale mõõdetavad ja saavutatavad eesmärgid. Kavandab tegevuskava (sh üksiktegevused) ja ressursid eesmärkide täitmiseks.
2. Valib olemasoleva teabe ja võimaluste põhjal välja parima lahenduse ning võtab või annab selle ka tööksse.
3. Annab ülesanded ja selged juhised tegutsemiseks; motiveerib ja innustab teisi; annab asjakohast tagasisidet.
4. Loob meeskonnas toetava, usaldusliku töökultuuri. Aitab kaasa positiivse töökeskkonna kujunemisele.
5. Jälgib tegevuskava täitmist, analüüsib tulemusi, vajadusel kavandab tegevustes muudatusi. Aitab teistel mõista muudatuste vajalikkust, pakub tuge ja juhendab.
6. Tuvastab ja haldab riske, mis võivad eesmärkide saavutamist takistada.
7. Kasutab tegevuste elluviimisel nii olemasolevaid kui ka uusi teadmispõhiseid meetodeid ja tehnoloogiat.
8. Planeerib kolleegi juhendamisprotsessi ja toetab tema tööalaste oskuste ja teadmiste omandamist. Analüüsib koos kolleegiga tema tööalast tegevust annab tagasisidet, kuidas tööd/tegevusi tulemuslikumaks ja tõhusamaks muuta.

B.3.3 Turvalise keskkonna tagamine

EKR tase 6

Tegevusnäitajad

1. Analüüsib keskkonnariske ja määrab riskide vähendamise meetmed.
2. Loob noorsootöö tegevustes turvalise füüsilise ja psühhosotsiaalse keskkonna*, mis toetab usalduslike suhete kujunemist, rakendades riskianalüüsis määratud meetmeid.
3. Tutvustab noortele ja kolleegidele turvalise keskkonna tagamise reegleid ja ohutusnõudeid ning jälgib nende täitmist.

* Psühhosotsiaalse keskkonna teguriteks on sõbraliku ja toetava õhkkonna loomine, koostöö ja aktiivõppe toetamine, füüsilise ja vaimse vägivalla keelamine, loovuse väärtustamine ja arendamine, võrdsete võimaluste loomine, koostöö koduga.

B.3.4 Professionaalne enesearendamine

EKR tase 6

Tegevusnäitajad

1. Analüüsib ennast regulaarselt oma töö kontekstis, seab enesearendamisele eesmärgid ja arendab ennast sihipäraselt. Omandab uuenduslikke töövõtteid ja meetodeid ning rakendab neid oma töös.
2. Jälgib, hindab ja väärtustab enda füüsilist ja vaimset tervist; vajadusel pöördub abi saamiseks erialaspetsialistide poole.
3. Küsib, võtab vastu ja annab edasiviivat tagasisidet.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile

1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	21-25102023-5.5/9k
2. Kutsestandardi koostajad	Edgar Schlümmer, Eesti Noorsootöötajate Kogu Eilika Mätas, Eesti Noorsootöötajate Kogu Ilona-Evelyn Rannala, Tallinna Ülikool haridusteaduste instituut Kadi Laaneots, Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus Kaur Kõtsi, Eesti Laagrikorraldajate Liit Kristel Zovo, Räpina noortekeskus Lii Araste, Tartu Ülikool Marit Oimet, Põlva Gümnaasium Riin Luks, Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus Tiiu Kadak, Tallinna Linnavalitsus Tormi Kotkas, Haridus- ja Teadusministeerium
3. Kutsestandardi kinnitaja	Hariduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	34
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	25.10.2023
6. Kutsestandardi kehtib kuni	18.11.2025
7. Kutsestandardi versiooni number	9
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3412 Sotsiaaltöö keskastme spetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6

C.2 Kutsenimetus võõrkeeles

Inglise keeles	Youth worker, EstQF Level 6
----------------	-----------------------------

C.3 Lisad

Lisa 1 [Kutse-eeetika noorsootöös](#)

Lisa 2 [Keelte oskustasemete kirjeldused](#)

Lisa 3 [Digipädevuste enesehindamise skaala](#)